

Visn. Lviv. Univ., Ser. Zhurn. 2018: 44; 123–130 • DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2018.44.9358>

УДК 070.4(450)-051Фаллачі:[82-92:28-674]“20”

ДЕМОНІЗАЦІЯ ЯК ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ (НА ПРИКЛАДІ ТЕКСТІВ ОРІАНИ ФАЛЛАЧІ)

Олеся Мельник

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна,
e-mail: olesya3m@gmail.com*

У статті проаналізовано образ ворога в публіцистичних творах Оріани Фаллачі. Розглянуто агресивний дискурс італійської журналістки на матеріалі її емоційно заангажованих творів. Висвітлено сугестивні методи журналістської пропаганди, за допомогою яких вона доносила свою позицію до суспільства. Обґрунтовано, чому Фаллачі можна вважати прикладом публіцистки, чия риторика стала каталізатором масштабних процесів у суспільстві.

Ключові слова: публіцистика, демонізація ворога, Оріана Фаллачі, іслам, ненависницька пропаганда, агресивність, інформаційна війна.

Наприкінці ХХ століття інформаційна війна набула нових масштабів, стала ефективним інструментом маніпуляції суспільною думкою. За допомогою медіа здійснюється вплив на свідомість читачів та їх світогляд, у зв'язку з чим вони були і залишаються незамінним засобом пропаганди. Зокрема це стосується публіцистики – журналістського жанру з «людським обличчям». Часто автори вдаються до безкомпромисної критики, внаслідок чого демонізують ворога і створюють чорно-білу картину світу у своїх матеріалах. Таким чином, ненависницька публіцистика стає одним із каталізаторів деструктивних процесів різного масштабу. Яскравий приклад – ненависницький дискурс Оріани Фаллачі.

Актуальність роботи полягає у тому, що вона дає змогу детально розглянути одну з найбільш дискутованих проблем журналістської теорії – образ ворога в публіцистичній творчості. Це тема важлива для української держави в умовах інформаційної та реальної війни.

Новизна. Незважаючи на значення публіцистики Оріани Фаллачі, в Україні вона досліджена недостатньо. У статті проведено аналіз вузького аспекту творчості цієї авторки, який яскраво демонструє сугестивну силу емоційного тексту та вплив заангажованого висвітлення образу ворога.

Мета роботи полягає у спробі окреслити основні риси ненависницького дискурсу Оріани Фаллачі, зосередивши увагу на методах і прийомах, за допомогою яких авторка створює образ ворога у своїх публіцистичних текстах.

Із мети випливають такі **завдання** дослідження:

1) виокремити публіцистичні праці Оріани Фаллачі, які можна охарактеризувати як агресивні, та визначити загальні тенденції висвітлення образу ворога в цих матеріалах;

2) на прикладах публіцистичних творів Оріани Фаллачі виокремити основні риси ненависницького дискурсу;

3) оцінити вплив агресивної публіцистики авторки на суспільство.

Італійська публіцистка Оріана Фаллачі присвятила життя боротьбі за людську гідність та свободу проти всіх форм фашизму і тоталітаризму. Вона засуджувала диктатуру, клерикалізм та релігійний фундаменталізм, відстоювала феміністичні ідеї та самобутність Італії. Це принесло їй любов і повагу мільйонів людей, і одночасно – ненависть лівих пацифістів, глобалістів і прихильників ісламізації Європи. Її книгу «Лють та гордість» досі називають одним із найжорсткіших та найбільш безкомпромісних антиісламських творів [1].

Фаллачі лаконічно висловлюється про силу і фізичний вплив слова. Журналістка підкреслює, що словесна боротьба нічим не поступається збройній. Розуміючи, яким небезпечним зрядом володіє публіцист, вона неодноразово зважує «за» і «проти», перш ніж залучити його в дію: «Тому що я ніколи не забуваю: написані слова можуть зробити велике добро, але також і заподіяти велике зло, можуть і зцілити, і убити. Вивчаючи історію, ти бачиш, що у кожного великого Добра або великого Зла є свій написаний текст. Книга, стаття, маніфест, вірш, пісня» [6].

Дослідник Андрій Іщик пише, що особиста позиція публіцистки є головною рисою її творчості: «Оріана Фаллачі присутня у кожній своїй книжці, у кожній своїй статті» [2: 264]. З приводу тих чи інших питань журналістка розділяла позицію конкретних персоналій, про що неприховано повідомляла читачам. Фаллачі вважала природним те, що словесна боротьба залучає повний спектр емоцій. Вона мала на меті не лише донести до читача певну інформацію, але й «запустити» процеси змін у суспільстві. Її публіцистику незмінно супроводжує експресивний і запальний стиль, високий рівень заангажованості та суб'єктивності. Вона не заперечує своєї зацікавленості в конкретному впливі своїх творів на аудиторію. Агресивні емоції, які вона відверто висловлює на сторінках своїх праць, «заражають» читача. Емоційне висвітлення проблеми призводить до створення однобокої картини світу, а також демонізації тих, кого авторка ідентифікує як ворогів.

Фаллачі невтомно наголошувала, що автор не може бути об'єктивним стосовно прямого джерела загрози його нації, державності, території, мови, тощо: «І в ім'я дисципліни, і в ім'я послідовності всі ці роки я залишалася мовчазною, як старий гордовитий вовк. Вовк, якого гризе бажання встромити свої ікла в горло вівці, в шию кролика, але якому вдається себе стримувати. Але бувають в житті моменти, коли мовчання стає злочином, а слово – обов'язком» [6]. Протягом усієї професійної кар'єри вона відкрито засуджувала так звану «лицемірну журналістку» – так Фаллачі називала «західну» модель журналістики, що керується етичними нормами і кодексами.

Чи не найбільше занепокоєння в Оріани Фаллачі викликала проблема біженців і нелегальних емігрантів з мусульманських країн. За її словами, мусульмани, що знайшли притулок у християнській Європі, згодом перетворюють її на свій дім. Перебуваючи у Флоренції, вона спостерігала численні випадки негідної поведінки емігрантів. Описуючи це, Фаллачі вдавалася до експресивних, негативно забарвлю-

них епітетів і порівнянь: «Прекрасні палаци, якими захоплювався Рубенс, сьогодні захоплені безжальними вандалами. Ці палаци вмирають, немов прекрасні жінки, згвалтовані стадом диких свиней» [6].

Огида і презирство у ставленні ісламу і його сповідників – одна з відмінних рис стилю Фаллачі. Публіцистка використовує безліч способів висловити свою гидливість, чим вражає і шокує читача. Її агресивну письменницьку манеру незмінно супроводжує гіпербола. Вона так часто вдається до перебільшень, що іноді вони виглядають недоречно. Особливо яскраво це проявляється, коли вона проводить паралелі між східною і західною культурами. У намаганнях мінімізувати цінність східної культурної спадщини журналістка відверто маніпулює. Фаллачі перераховує здобутки цивілізації Заходу, а потім, звертаючись до ісламської культури, не може пригадати жодної її заслуги, окрім Корану, кількох мусульманських філософів і казок «Тисяча і однієї ночі». При цьому зрозуміло, що культурна спадщина Сходу є значно більшою. Проте так само зрозуміло, що Фаллачі не прагне проводити культурні паралелі – її мета полягає в бажанні шокувати, розгнівати і «заразити» читачів власними емоціями. В її сприйнятті Сходу відсутня історична глибина – вона пише про іслам як про архаїчну релігію, яка давно зупинилася в часі і не приносить жодної користі суспільству: «[...] за 1400 років не зрушила, не піднялася з безодні своєї сліпоти, не відчинила дверей завоювання цивілізації, не захотіла мати нічого спільного зі свободою і справедливістю, з демократією і прогресом» [6].

Таку позицію публіцистки розкритикував американський письменник Хорхе Махфуд. На його переконання, вже саме твердження про те, що західна культура перевершує всі інші, є хибним і навіть аморальним. Безкомпромісне відкидання чужих традицій, релігії і менталітету, пише Махфуд, формує у півмільйона читачів (що на той час придбали книгу «Лють і гордість») абсолютно заангажований і вульгаризований образ ворога західної цивілізації. Те, що Фаллачі називає виявом холодного й раціонального гніву, дослідник вважає расизмом і звичайним нерозумінням проблеми [8]. Натомість журналіст Сергій Болмат у своїй статті висуває аргументи на підтримку агресивного дискурсу Фаллачі. Емоційну критику ісламу та його послідовників він називає обґрунтованою і виправданою. Він пише, що публіцистка не лише не принижує східну культуру, а навпаки виводить її за межі будь-якої поблажливості та розглядає як рівну західній, наділяючи її глобальною відповідальністю. Сила і переконливість Фаллачі, вважає дослідник, полягає саме в живому й безпосередньому ставленні до проблеми, в її патріотизмі та небайдужості [7].

Саме Оріана Фаллачі популяризувала звичний сьогодні термін «ісламський тероризм». Коренем проблеми вона називає релігійних провідників. Журналістка пише про те, що самі терористи не обрали б долю камікадзе, якби не духовні лідери, які їх до цього підштовхнули. Відповідно, явище тероризму неможливо розглядати окремо від конкретних персоналій – відомих і маловідомих імамів. Зокрема, у причетності до тероризму вона звинувачує лідера ісламської революції і верховного лідера Ірану аятолу Рухоллу Хомейні: «За кожним ісламським терористом стоїть імам, і Хомейні був імамом. Головні лідери Ірану були і є імами, хочу тобі нагадати. І я стверджую, що багато імамів (занадто багато) є духовними провідниками тероризму. Тобто, по суті, самі вони терористами» [6]. Презирливе ставлення до Хомейні та його релігійних поглядів Фаллачі продемонструвала і під час особистої розмови з ним, показово знявши з себе чадру [3].

Не тільки найефективнішим, але й чи не єдиним можливим способом боротьби з радикальними проявами ісламського фундаменталізму Оріана Фаллачі називала війну. Вона писала як про збройне протистояння, так і про війну словесну. Її основна теза полягала в тому, що з ісламським тероризмом потрібно боротися, вдаючись до всіх можливих засобів. Водночас вона заперечувала мирні вирішення конфлікту, висміюючи політиків, які робили подібні заяви [6]. Свою жорстку війну на сторінках публіцистичних текстів Фаллачі вела проти всіх мусульман, які не бажають приймати правила гри країни, що надала їм притулок. Проти тих, хто демонстративно відмовляється бути гостем в чужій державі, завдаючи цим незручностей її корінним мешканцям. Всім тим, хто перетворює Італію на «великий мусульманський квартал», Фаллачі заявляє: «Щодо мене, війну ви отримаєте і війна буде. До останньої краплі крові» [6].

Фаллачі регулярно зіштовхувалася з людьми, які не розділяли її радикальні погляди. Часто її опонентами були представники влади, правоохоронці і громадські діячі. Частина з них вважала, що журналістці бракує толерантності та розуміння глобальних політичних проблем, до яких належить і проблема мусульманських біженців. Щодо них вона висловлювала відверту зневагу і не шкодувала агресивних закидів. Фаллачі не бажала заглиблюватись в особисті проблеми кожного окремого мусульманина, який незаконно перетнув кордони Італії. З її слів складається враження, що для неї вони постають одним цілим – однією великою проблемою, якої негайно слід позбутися. Цю думку вона відчайдушно намагається донести читачам: «Хто ховається?! Хто ховається, ідіоти?! Та он їх тисячі і тисячі на площі, вони зовсім не ховаються. Щоб їх вигнати і репатріювати, достатньо було кількох озброєних поліцейських і солдатів. Завантажити в вантажівки, привезти в аеропорт або порт і вислати назад до їхніх країн» [6].

Оріану Фаллачі також неодноразово звинувачували в дискримінації за релігійною ознакою, адже більшість її висловлювань стосувались не конкретних злочинців, що скоювали терористичні акти, а всіх мусульман. У своїх книгах вона майстерно творить образ ісламу як одного великого ворога західної цивілізації. Коли йдеться про можливість діалогу зі Сходом, італійська публіцистка безкомпромісна і непохитна. Критики Фаллачі стверджують, що її книга має не просто антикларикальний (як казала сама авторка), а відверто антиісламський характер, бо відповідальними за терористичну акцію 11 вересня вона називає всіх мусульман світу. Своєю категоричністю вона принижує всіх «дітей Аллаха», між якими вона не робить жодної різниці: «Вони завжди будуть вимагати, лізти в наші справи і розпоряджатися нами. До тих пір, поки не підпорядкують нас собі. Отже, мати з ними справу – неможливо. Спроба діалогу з ними – немислима. Виявляти по відношенню до них поблажливість і терпимість – згубно. І той, хто переконаний у протилежному – дурень» [6].

Дослідник Семен Букчін зазначає, що така безкомпромісна позиція Фаллачі пояснюється її нелегкою долею і прагненням захистити європейську цивілізацію. У книзі «Лють і гордість» він вбачає не лише агресивність, але й ксенофобію: «Гнівна, пристрасна, безкомпромісна, така, що викликає дискусії і незгоду. Сповідь, що приголомшує своєю щирістю, відкритістю, розбурхує розум та совість мислячого читача. Сповідь, пронизана великою любов'ю до європейської цивілізації і прагненням уберегти її. І одночасно написана на межі ксенофобії. Є в ній чимало з власної біографії авторки, її дитинства і юності, коли вона формувалася як особистість, і це

допомагає усвідомити суб'єктивність позиції Оріани Фаллачі, її рішучість залишитися в очевидній ізоляції, її воістину трагічний вибір» [1].

Фаллачі була першою, хто знайшов слова, щоб висловити свої емоції після трагедії 11 вересня в настільки розлогій формі. Італійська журналістка писала сповнену ненависті статтю, що згодом переросла у книгу. Вже тоді вона знала, що її праця набуде широкого резонансу, викличе нерозуміння і спричинить масштабні скандали. Вона прогнозувала, до яких наслідків призведе її емоційність і навіть прагнула до них. «Розбивши стіну мовчання, я підпаляю детонатор в бомби, яка хоче вибухнути давно», – пише вона в книзі «Лють і Гордість». На думку Оріани Фаллачі, злість – одна з найприродніших людських емоцій, тому безглуздо виключати її з публіцистичної творчості, створюючи рафінований журналістський продукт. Тоді бачення автора буде нехай і толерантним, але спотвореним. Відповідно, призначення такого тексту частково втрачається.

Журналістка свідомо перетворює книгу у відкритий маніфест від імені небайдужої мешканки світу. Серед її закликів – чимало радикальних. Вона не приховувала, що підтримує війну проти «терористів». Більше того, вона відкрито її пропагувала: «Щоразу, коли бородаті воїни примовляли «Аллах акбар» перед пострілом з міномета, я, сповнена передчуттів, зверталася до світу: «Підтримаймо цю війну. Відомо, що таке Радянський Союз, але в цьому випадку скажімо йому спасибі» [6].

На думку дослідника Григорія Померанца, «Лють і гордість» Фаллачі створює чорно-білу картину світу, а також наділена сильним сугестивним впливом. Він пише: «Книга Оріани Фаллачі володіє всіма перевагами і недоліками пристрасної однобічності. Вона написана яскраво, талановито – але вся підпорядкована одному враженню: жаху від падаючих на її очах веж Манхеттена. Вона не переконує, а заражає. На один стрижень нанизується все інше, і вигляд ісламу зводиться до одного його аспекту: до спроб, час від часу, увігнати дійсність в прокрустове ложе утопії, до ідеалізованих звичаїв чотирьох перших халіфів» [4].

Італійська публіцистка постійно ставала на захист людини або категорії людей, які стали жертвами суспільно-політичного ладу держави, громадянами якої вони є. Особливо діставалося тим політикам, про кого сама Фаллачі говорила «виродки, які керують нашим життям» [6]. Нещадній критиці Оріана Фаллачі піддавала Сільвіо Берлусконі – колишнього прем'єр-міністра Італії. Зокрема, вона засуджувала його легковажне ставлення до державних справ і гумор, що був притаманний його телевізійним промовам. Журналістка була переконана, що Італії потрібен інший прем'єр, який поставиться до політичної ситуації в державі, зокрема до проблеми з мусульманськими біженцями, належним чином: «Я обурена вашою фривольністю. Я ненавиджу анекдоти. Боже, як я ненавиджу анекдоти. Главі держави не слід розповідати анекдоти, не слід, займаючись політикою, сипати жартами» [6].

Апелюючи до цивілізованої і демократичної Європи, Фаллачі радше поклоняється її ідеальному, а не реальному образу. Вона сама пише про те, що звеличує ту Європу, якою вона б мала стати, а ту, в яку вона перетворюється сьогодні. Те ж саме стосується її рідної Італії, за свободу якої вона колись боролася в лавах Руху Опору. Європу Фаллачі добре знає, пам'ятає її витоки і порівнює величне минуле з жалюгідним сьогоденням. Про Європейський союз вона пише: «Клуб, який поводитьсь з країнами арабськими як повія і наповнює свої кишені їх смердючими нафтодоларами. Тими самими нафтодоларами, за які саудівські дядечки Скруджі скуповують

наші старовинні палаци, наші банки, наші торгові і промислові фірми. Більше того, клуб, який має нахабство говорити про «культурні подібності із Близьким Сходом». Авторка готова відректися від сучасної Європи вже через сам факт її схожості зі східною культурою, одна згадка про міжкультурний діалог викликає в неї гнів і обурення. Пишучи про це, Оріана Фаллачі не вперше зривається: «І що, до біса, означає ця культурна подібність із Близьким Сходом, будьте ласкаві пояснити мені ви, розумово недорозвинені виродки? Де, до біса, пролягає ця культурна схожість з Близьким Сходом, роз'ясніть ви, кретини, ви, дурні блазні?! У Мецці? У Віфлеємі, в Газі, в Дамаску, в Бейруті?! У Каїрі, в Тріполі, в Багдаді, в Кабулі?!?» [6]. Гостру критику негативних рис європейського суспільства вона висловлює також у відомій промові «Про антисемітизм» [5].

Попри складну політичну ситуацію, Оріана Фаллачі вірила в безхмарне майбутнє Італії, беручи до уваги її непросте минуле. За словами авторки, Італія пережила чимало історичних періодів, коли на неї зазіхали інші держави. Коли економіка була зруйнована війною і в італійських містах не можна було почуватись в безпеці. На час написання «Люті і гордості» в Європі щодня з'являлися сотні біженців, тому на сторінках цієї книги журналістка виокремила нову загрозу політичній і національній єдності Італії – засилля емігрантів, які не бажали дотримуватись місцевих правил і законів. Таке, непомітне на перший погляд, вторгнення Фаллачі прирівнює до збройного нападу. Біженців із дітьми вона називає такими ж загарбниками, як нацистських солдатів чи ісламських терористів: «Ця Італія існує, хоча її змушують мовчати, її висміюють, їй завдають образи, але вона все ще жива, на зло всім тим, хто хоче у мене її вкрасти. Нехай будуть прокляті ті, хто зазіхає на неї. Ким би не були ці загарбники. Тому що, нехай то французи Наполеона або австрійці Франца-Йосипа, або німці Гітлера, або мусульмани Усами бен Ладена, для мене це абсолютно одне і те ж. Чи приходять вони з військами або зі зброєю, або з дітьми на човнах ...» [6]. Фаллачі відкрито погрожує тим, хто зазіхне на недоторканість історичних скарбів Італії – погрожує навіть убивством: «І якщо «бідні-нешасні» зруйнують хоча б один із цих скарбів, всього лише один, клянусь, я сама стану святим воїном. Я сама стану вбивцею» [6].

Колись, в молодості, зізнається Фаллачі, вона теж була однією з тих, хто мріяв про об'єднану Європу. Однак згодом вона напише: «Але той наповнений розчаруваннями, той жалюгідний Фінансовий Клуб, який нервує мене своєю Загальною Валютою, своїми популістським ідіотизмом, своїми синами Аллаха, які хочуть стерти мою цивілізацію, цей Європейський Союз, який марить культурними подібностями з Близьким Сходом і одночасно нехтує моєю мовою, моєї національної автентичністю, це не та Європа, про яку мріяла... це не Європа. Це самогубство Європи» [6].

Висновки

Публіцистика Оріани Фаллачі яскраво демонструє силу емоційного дискурсу в умовах ХХІ століття. Італійська журналістка відверто обурювалася ісламізацією Європи, активно демонізувала мусульман, вдавалася до особистих образ і подавала однобоку картину світу. Її лють спрямована не лише на злочинців, але й на мирних послідовників мусульманської віри і жителів арабських країн. Свої слова Фаллачі виправдовувала патріотичними почуттями, бажанням вберегти самобутність Євро-

пи і боротьбою за людські цінності – гідність та свободу. Ненависницьку риторику вона виправдовувала гуманністю, патріотизмом і небайдужістю.

У своїх текстах Фаллачі вдавалася до приниження, викривання і висміювання ворогів. Досягти ефекту демонізації вдавалось за допомогою різних маніпулятивних технік. Перш за все, вороги висвітлювались як істоти, повністю позбавлені людських рис. Щоб підкреслити прірву між ворогами і людьми, публіцистка називала їх «тваринами», «чудовиськами» і «дикими свинями». Таким чином, вони втрачали людську подобу в очах читачів, стаючи тими, стосовно кого не можна застосовувати принципи гуманності.

Публіцистична творчість Фаллачі вкотре підтверджує, що сила ненависницького дискурсу не може бути недооціненою. Агресивна журналістика порушує багато принципів, що закріплені в деклараціях ЮНЕСКО, суперечить етичним кодексам і моральним законам сучасності. Досліджувати її необхідно в сукупності, бо, беручи до уваги лише один із її аспектів, можна залишитись беззахисним перед різнобічним впливом агресивної пропаганди. У зв'язку з цим бачимо потребу в застосуванні нового структурно-системного концептуального підходу до вивчення феномену агресивного чинника сучасного медіадискурсу.

REFERENCES

1. Бучкин С. Ярость и гордость Орианы Фаллачи [Електронний ресурс] / Семен Бучкин // Наше мнение. – 2003. – Режим доступу до ресурсу: <http://nmnby.eu/news/analytics/195.html>
2. Іщик А. Феномен особистості Оріани Фаллачі (крізь призму інтерв'ю однієї із найвідоміших журналісток ХХ ст.) [Електронний ресурс] / Андрій Іщик // Вісник Львівського університету. Серія журналістика. – 2006. – Режим доступу до ресурсу: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/journalism/article/view/3748/377>
3. Мельник Ю. Інтерв'ю століття. Фаллачі проти Хомейні [Електронний ресурс] / Юрій Мельник // Листи до приятелів. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://lysty.net.ua/fallaci/>
4. Померанц Г. Ислам Орианы Фаллачи и ислам Петера Воге [Електронний ресурс] / Григорий Померанц // Вестник Европы. – 2006. – Режим доступу до ресурсу: <http://magazines.russ.ru/vestnik/2006/18/po26.html>
5. Фаллачи О. Об антисемитизме [Електронний ресурс] / Ориана Фаллачи // Радио Свобода. – 2002. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.svoboda.org/a/24222676.html>
6. Фаллачи О. Ярость и гордость [Електронний ресурс] / Ориана Фаллачи // Вагриус. – 2004. – Режим доступу до ресурсу: <http://booksonline.com.ua/view.php?book=88233>
7. Болмат С. Прямая речь [Електронний ресурс] / Сергей Болмат // Взгляд. – 2006. – Режим доступу до ресурсу: <https://vz.ru/culture/2006/9/15/49143.html>
8. Majfud J. The Slow Suicide of the West [El lento suicidio de Occidente] [Електронний ресурс] / Jorge Majfud // MRonline. – 2006. – Режим доступу до ресурсу: <https://mronline.org/2006/11/14/majfud141106-html/>

DEMONIZATION AS A JOURNALISTIC TOOL (EXAMPLE OF ORIANA FALLACI'S TEXTS)

Olesia Melnyk

*Ivan Franko National University of Lviv,
Generala Chuprynky Str., 49, 79044, Lviv, Ukraine
e-mail: olesya3m@gmail.com*

The article is dedicated to the image of enemy in journalistic writings by Oriana Fallaci. It analyzes aggressive discourse of the Italian journalist while focusing on emotionally biased texts of the author. The paper highlights suggestive methods of journalist propaganda which she used to inform the society of her position. Arguments are provided as to why Fallaci may be considered an example of opinion journalist, whose rhetoric resulted in real consequences and served as catalyst for massive processes in the society.

In the late 20th century information war reached new heights becoming an efficient tool for manipulating public opinion. Media was used to affect the minds of readers and their worldview, which means that media have always been and remain a permanent propaganda tool. Hate opinion journalism often calls for violence, personal attacks, racist and chauvinist remarks. It degrades and makes fun of certain individuals or groups of people.

Considering hate discourse, it is impossible not to mention the Islamic question, which is currently a popular topic for numerous media discussions. When highlighting acts of terror and criminal actions of Islamic faith followers, opinion journalists often resort to stereotyping and compare all Muslims to terrorists inciting chauvinism and religious hatred in readers. Such publications present a black and white picture in which the civilized West dominates over the primitive East.

In her works Oriana Fallaci condemned dictatorship, clericalism and religious fundamentalism; she advocated feminist ideas and uniqueness of Italy. It earned her love and respect of millions as well as hate of left pacifists, globalists and supporters of the islamization of Europe. Her book *The Rage and the Pride* is still considered one of the harshest and no-compromise anti-Islamic works.

Key words: opinion journalism, demonization of the enemy, Oriana Fallaci, Islam, hate propaganda, aggressiveness, information war.